

ОСОБЛИВОСТІ ЕФЕКТИВНОГО ВИКЛАДАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Татаринцева Юлія Леонідівна

К.е.н, доцент

Національний технічний університет «ХПІ»

м. Харків, Україна

Бившева Тамара Федорівна

Погода Олена Василівна

Овчарова Ірина Арсентіївна

викладачі-методисти

Харківська гуманітарно-педагогічна академія

м. Харків, Україна

Вступ. Пандемія COVID-19 призвела до закриття ВНЗ у всьому світі. В результаті освіта різко змінилася, з помітним зростанням електронного навчання, коли уроки проводяться дистанційно та на цифрових платформах. Кваліфіковані викладачі продовжать залишатися невід'ємною частиною життя будь-якого учня, але технології дозволять скоротити фізичну відстань між вчителями та учнями. Вже зараз дистанційне навчання входить до програм багатьох університетів, і воно ще щільніше інтегрується в освітню сферу. Дослідження показують, що он-лайн навчання збільшує збереження інформації та займає менше часу, а це означає, що зміни, спричинені коронавірусом, можуть залишитися. В таких умовах викладачам важливо пристосуватись до нових умов ведення занять.

Мета статті – розробка методичних рекомендації щодо ефективного викладання в умовах дистанційної освіти.

Матеріали і методи. Проведення дослідження ґрунтувалось на наступних наукових методах: дедукції та індукції, аналізу, синтезу.

Результати та обговорення. Однією з характерних рис сучасної освіти є його актуалізація відповідно до вимог інформаційного простору, який нині активно розвивається і формується у межах інформаційно-комунікаційного

освітнього середовища. Дистанційне навчання та його зв'язок з новими комп'ютерними технологіями дають багато можливостей у подачі матеріалу, що вивчається. Недоліки дистанційного навчання викликані проблемами зі швидкісним інтернетом або відсутністю такого, небажанням вчителів переходити у навчанні до прогресивних технологій [1]. Незважаючи на проблеми, багатьом користувачам дистанційного навчання видно якісний стрибок у подачі матеріалу, що вивчається. У цій статті розглянуто деякі з поточних досліджень та роздумів про перспективи дистанційного навчання.

Під дистанційним навчанням мається на увазі будь-яке навчання, яке проходить, коли учні не присутні фізично на уроці (у певних ситуаціях це може стосуватися і вчителя). Дистанційна освіта відрізняється від звичайної фізичним знаходженням студента чи викладача у іншому місці, це очевидно. Але що це означає? У більшості випадків це передбачає велику свободу як для учнів, так і для вчителів, але також і вищий рівень дисципліни та планування для успішного завершення навчального курсу, наявність більшої мотивації учнів, необхідність концентрації під час уроку. Таким чином, на викладача покладається більше вимог для забезпечення уваги, мотивації, емоційного підйому учнів на уроці. На основі власного досвіду та узагальнення наукової літератури, авторами статті пропонується використання наступних методичні рекомендації щодо проведення ефективного дистанційного уроку.

1. Емоційне залучення. Емоційний стан викладача, його настрої – це ті елементи що встановлюють зв'язок з учнем, або навпаки, його втрачають вже не початку уроку. В дистанційному форматі викладач має залучити учня до теми уроку з перших хвилин. Із власного досвіду наведемо декілька рекомендацій:

- перед початком заняття необхідно розім'ятись, потерти себе по плечах, покачати головою – це дозволить запусити енергію вчителя, розігнати емоційний запал;

- можна задати цікаве питання, або навести якусь свіжу новину, що має відношення до теми заняття. Використовуйте анекдот, загадку, цитату, як

епіграф до початку уроку;

- на початку знайомства із групою необхідно дізнатись імена учнів і активно використовувати їх на початку та під час уроку. Для знайомства можна взяти коротке інтерв'ю у кожного студента на тему, що пов'язана із дисципліною. Наприклад, тема «Фінанси» може бути пов'язана із питанням до групи: «Ким ви бачите себе через 5 років?»; тема «Музика» - «Якщо б ви були композитором, то в якому стилі ви б написали пісню і про що?»;

- рекомендовано спрямовувати зір у камеру, мати гарне освітлення приміщення, де проходить он-лайн урок; джерело світла краще спрямовувати на обличчя; одяг обирати кольоровий, оскільки чорно-білий знижує увагу; слід використовувати легкий макіяж для учнів жінок.

2. Дисципліна. На початку уроку необхідно обговорити умови проведення уроку: необхідність ведення конспекту, або занотовування матеріалу під час практичного заняття. Оголосити, що після проведення уроку буде опитування, вікторина, тест та ін.

3. Персоніфікація. Учням важливо надати можливість проявити їх власний досвід під час вивчення теми. Дізнайтесь про їх особистий досвід з питання теми уроку, або потенційно можливу поведінку, емоції (щоб вони робили, відчували у разі виникнення якоїсь ситуації). Також учням цікава особистість вчителя, тому розповідайте про власний досвід на уроках. Наприклад, на уроці англійської мови можливо розповісти, що ви були в іноземній країні або спілкувались з іноземцем та додати якісь цікаві подробиці. На уроці музики можна розповісти про відвідання вчителем концерту або емоції, коли він вперше почув виконання твору якогось композитора.

4. Побудова уроку на основі методу Колба. Класичним методом навчання є виклад лекції, після чого йде практичне засвоєння матеріалу. Новим методом є такий, коли спочатку задається цікаве питання на яке учні шукають власну відповідь далі учитель викладає теорію, яка допомагає учням надати більш широку і повну відповідь, розширюючи межі їх досвіду та знань.

5. Використання технологій. Як зазначає Михальова А. [2] у рамках

здійснення модернізації освіти неминуча нова форма навчання, що відповідає всім вимогам інноваційної освіти, яка заснована на використанні інтернет-відеотехнологій, сучасного мультимедійного інтерактивного обладнання та забезпечує ефективність реалізації основних освітніх програм. Таким вимогам найбільшою мірою відповідає дистанційне навчання, метою якого є об'єднання переваг віртуального та традиційної освіти. Використання програмного забезпечення сприяє зацікавленості учнів і ефективності ведення уроку. Серед цікавих програм рекомендуємо:

Canva – розробка інтерактивних презентацій;

Wizer.Me – створення інтерактивних робочих аркушів;

Poll Everywhere – он-лайн-сервіс для проведення он-лайн опитувань, з'ясування реакцій, настрою учнів;

Kahoot – дозволяє вчителям швидко створювати забавні навчальні ігри, засновані на множинному виборі. Після створення гри учні можуть використовувати будь-який пристрій для входу в кімнату гри, використовуючи унікальний код для виконання завдань та змагання зі своїми однолітками;

Padlet – сервіс організації спільної роботи. Padlet надає білий аркуш на екрані. Почніть з порожньої сторінки, а потім розмістіть на ній будь-що. Завантажте відео, запишіть розмову, додайте текст або завантажте документи і подивіться, як ваша сторінка оживає. Запросіть стільки людей, скільки хочете і спостерігайте оновлення сторінки в режимі реального часу;

Online test pad, Learningapps – безкоштовні та багатофункціональні сервіси для проведення навчального процесу та тестування через мережу Інтернет. Зручні сайти для створення різноманітних навчальних матеріалів та типів завдань (тестів, кросвордів та ін.).

6. Більше спілкування із учнями під час уроку. Як зазначає Риженков А.Ю.[1] концепція «студенти навчаються найбільше в соціальному середовищі» вірна, і надзвичайно важко побудувати це соціальне середовище віртуальному світ. На нашу думку, дистанційні уроки повинні бути максимально інтерактивними, сприяти спілкуванню і залученню учнів до дискусії.

7. Рефлексія після уроку. Наприкінці уроку рекомендовано провести опитування (декілька запитань до учнів оживлять їх увагу, це стимулює їх зосереджуватись протягом всього заняття). Також декількох учнів можна попросити сфотографувати конспект та вислати на пошту вчителю. Інший спосіб – залучити учнів до написання відеовідгуку (що сподобалось на уроці, що можна покращити, що не зрозуміло та ін.)

Висновки. В статті розроблені рекомендації щодо ефективного викладання в умовах дистанційної освіти. Незважаючи на проблеми з апаратними засобами, які можуть бути або не бути вирішені за допомогою нових досягнень у галузі технологій, ми повинні повернутися до викладачів та їхнього ставлення до викладання в середовищі дистанційного навчання як до головної потенційної перешкоди на шляху ефективної дистанційної освіти. Як і в будь-якій освітній ситуації, викладач може задавати тон навчанню в освітньому середовищі. Він обов'язково належним чином навчений та мотивований, щоб бути ефективним. Викладач зобов'язаний володіти технологічними навичками та впевненістю, використовувати різні електронні пристрої, щоб бути справді ефективним в електронному класі.

ЛИТЕРАТУРА

1. Рыженков, А. Ю., & Северинова, Л. И. (2020). Особенности дистанционного обучения игре на музыкальном инструменте. *Известия Воронежского государственного педагогического университета*, 4, 121-126.

2. Михалёва, Г. В., & Ромашова, Т. В. (2014). Особенности дистанционного обучения в системе образования. *Тенденции и перспективы развития электронного образования*, 5, 58-60.